

---

16. MUZEJSKA EDUKATIVNA AKCIJA U POVODU MEĐUNARODNOG DANA MUZEJA - *DODIR* / 12. TRAVNJA - 14. SVIBNJA 2011.

ŽELJKA SUŠIĆ □ Tiflološki muzej, Zagreb

MARIJAN BOGATIĆ □ Gradski muzej Sisak, Sisak

Muzeje je, od prve zajedničke akcije *Što je u muzeju oduševilo profesora Baltazara?* iz davne 1996. g., a prema ideji kolega iz Muzejskoga dokumentacijskog centra, svake godine povezivala jedna tema. Odabrana tema, spona među muzejima, vodi od muzeja do muzeja, a svrha jednomjesečnih programa jest povezivanje i približavanje događanja iz muzejskog svijeta našim mladim posjetiteljima. Zajednički provođene akcije nosile su naziv *Cvijet, Kotač, Uokviri, Original...* i svaki je od muzeja unutar zadane teme pronalazio način kako će temu povezati sa svojim poslanjem i fundusom.

Akcija je zamišljena kao nagradna igra, traje mjesec dana, namijenjena je djeci osnovnoškolske dobi, a cilj joj je u mladih stvoriti naviku posjećivanja muzeja. Vrijeme održavanja je već uobičajeno, od sredine travnja do sredine svibnja, a odabrano je zato što svi muzeji svijeta 18. svibnja obilježavaju Međunarodni dan muzeja.

Dodir - ideja za temu u 2011. g. potekla je iz Tehničkog muzeja, a predložio ju je Mario Mirković. Prijedlog je izuzetno dobar jer nam *dodir* omogućuje veliku kreativnost, a izostanak dodira ujedno ograničava upoznavanje muzejskog predmeta te nas zakida za cjelovitost doživljaja. Muzeji su sinonim za zabranu diranja predmeta - "ne dirati" pa smo se zapitali sputava li nas to u našem radu i osmišljavanju programa. Razmišljamo li o tome da zabranom dodira u muzeju zakidamo posjetitelje za dodatni doživljaj? Koliko smo svjesni što dodir znači? Je li nam pogled dovoljan za cjelokupni dojam ili sami sebi, zbog onoga "ne dirati", uskraćujemo punoću iskustva? Što ostaje skriveno od pogleda, a dohvatno je dodiru?

Vrijednost ovogodišnje akcije jest i to da su mnogi muzejski programi bili dodatno usmjereni prema približavanju muzejskog predmeta osobama s invaliditetom. Nemali broj muzeja omogućio je upoznavanje svojih predmeta putem dodira, što je skupinama posjetitelja koji imaju teškoće s vidom zasigurno bilo neponovljivo iskustvo, a ostalim je posjetiteljima također omogućilo punoću doživljaja. Nadamo se da će sjećanje na dodir potaknuti naše mlade sudionike da nam postanu vjerni muzejski posjetitelji.

Uz svaku akciju tiska se knjižica, svojevrsni vodič u kojemu se može pročitati tko u akciji sudjeluje, saznati ponešto o svakome muzeju sudioniku i o programu koji će određeni muzej provoditi. Posjetitelji dječje dobi u svakome od muzeja sudionika mogu kupiti knjižicu koja im služi kao ulaznica za sve muzeje koji sudjeluju u akciji. Time muzeji svojim programima na različite načine potiču najmlađe na aktivno sudjelovanje i vrlo često organiziraju radionice koje omogućuju neki oblik interaktivnosti.

Kao potvrdu da je učenik sudjelovao u programu muzeji stavljaju žigove u za to predviđeni prostor, koji se obično nalazi na kraju knjižice. Učenici obilaze muzeje, sudjeluju u programima i skupljaju žigove. Nakon što ih prikupe dovoljan broj, obično deset, listiće sa svojim podacima i žigovima dostavljaju nekome od muzeja. Nakon završetka akcije organizira se izvlačenje, a sretni dobitnik od organizatora dobije nagradu. Nagrade su simbolične i obično su vezane za muzejsku djelatnost.

Iz tiskane je knjižice vidljivo da su, kao uostalom i uvijek do sada, kolege iz 52 hrvatska muzeja iz svih regija, a iz Zagreba čak njih 19, bili iznimno kreativni u osmišljavanju programa za najmlađe posjetitelje. Kao primjer navodimo samo nekoliko programa, kako bi se stekao uvid u raznolikost i maštovitost onih koji su zaduženi za osmišljavanje akcije.

Tehnički muzej dopustio je dodirivanje odabranih replika iz odjela Transformacije energije, a Muzej suvremene umjetnosti pozvao je posjetitelje da pomaknu i preslože umjetničko djelo. Hrvatski prirodoslovni muzej upoznao je posjetitelje sa životinjama koje žive u dubokom kršu i koje se orijentiraju dodiranjem, a u Muzeju krapinskih neandertalaca tražio se meteorit star 4 milijarde godina koji je pao na Zemlju. Hrvatski pomorski muzej Split pozvao je posjetitelje na dodir naslovom *Uroni prst u more i dodirnuo si cijeli svijet*, dok je Gradski muzej Vukovara, na temelju znanja koje je stekao iz predavanja što ih je održala dr. sc. Morana Vouk iz Tiflološkog muzeja, cijelu akciju obilježio u suradnji s učenicima OŠ *Josip Matoš* iz Vukovara, jedine samostalne škole iz tog kraja za učenike s teškoćama u razvoju.

Programi su obuhvatili prošlost, prostor, more, društvene odnose, znamenite osobe, virtualni svijet, svemir, podzemlje. Vidljivo je kako mašta uistinu nema granica, a fundus hrvatskih muzeja bogat je vrijednim predmetima koji mogu biti dostupni i osobama s invaliditetom.

Ono što nas iz Tiflološkog muzeja kao jednoga od voditelja akcije posebno raduje jest činjenica da su naši muzeji i kolege koji rade na osmišljavanju programa za posjetitelje razvili svijest o tome kako je upravo dodir izvor mnoštva informacija i kako uskraćujući upoznavanje predmeta dodiranjem mnoge osobe lišavamo cjelovitog doživljaja. Nadamo se da će ovogodišnja akcija potaknuti sve muzealce da se još jedanput zapitaju koliko je natpis "NE DIRATI" opravdan i nužan. Osobito nas raduje put koji utiru muzejski pedagozi i koji možda vodi prema novoj muzejskoj budućnosti u kojoj će dodir biti sastavni dio muzejskog doživljaja.

Također se nadamo da će mnogim malim posjetiteljima u sjećanju ostati druženje u muzejima, baš kao i prošlim generacijama, te da ćemo *dodir* dosegnuti do naših sudionika kako bi nam oni postali vjernim muzejskim posjetiteljima.

Za kraj navodimo brojčane podatke koji govore koliko su malih posjetitelja dodirnuli muzeji. Ukupno je sudjelovalo 24 430 posjetitelja, od toga u Zagrebu 14 918, u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 1 613, u Istri i Primorju 1 619, u Dalmaciji 3 446 i u Slavoniji 2 834.

Primljeno: 15. rujna 2011.

16TH MUSEUM EDUCATIONAL ACTION TOUCH TO MARK INTERNATIONAL MUSEUM DAY, 2011

From the very first joint action, *What Delighted Professor Baltazar in the Museum?* of 1996, after an idea by colleagues from the Museum Documentation Centre, every year the museums have been linked together by a certain topic.

The topic chosen, a connecting link among the museums, leads from museum to museum, while the purpose of the month-long programmes is to draw together events from the museum world and bring them closer to our younger visitors. The actions carried out together have borne the titles *Flower, Wheel, Frame it, Original...* and each museum, within the set theme, found a way to link the topic with its own mission and holdings.

The action is conceived as a game with a prize, it lasts a month, is meant for elementary school children, and its objective is to foster among the young the habit of visiting museums. The time during which it is held is usually from mid-April to mid-May, which is chosen because all museums in the world celebrate International Museum Day on May 18. *Touch* – the idea for the topic in 2011 – derived from the Technical Museum.

The proposal was considered a very good one, for research into *touch* enabled great creativity, while the absence of touch at the same time limits the ability to get to know museum objects and deprives us of an integrated experience.

Museums are a synonym for a ban on touching – do not touch – and we wondered whether this hampered us in our work and in the devising of programmes. We wonder whether by forbidding touching in museums we are depriving our visitors of an extra dimension to their experience. How aware are we of what touch means? Is looking enough for a whole impression, or do we deny ourselves fullness of experience by that 'don't touch'? What remains hidden from the look, and yet is accessible to the touch?